

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Folkhälsomyndigheten

Yttrande över förslag till föreskrifter om tillstånd för viss användning av bekämpningsmedel och om erkännande av yrkeskvalifikationer

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget om tillstånd för viss användning av bekämpningsmedel och om erkännande av yrkeskvalifikationer innebär att bestämmelserna delas upp för växtskyddsmedel och biocidprodukter avseende tillämpningsområde samt tillstånds- och utbildningskrav samt ansökningsförfarande.

Med förslaget ändras tillståndsgivningen för användning av bekämpningsmedel, så att det blir möjligt för enskilda yrkesutövare att ansöka om tillstånd antingen för både biocidprodukter och växtskyddsmedel eller enbart det ena.

Det befintliga kravet på att den sökande ska ha praktisk erfarenhet för att få ett användningstillstånd för tillståndspliktiga bekämpningsmedel tas bort.

För bekämpningsmedel för vilka särskilt omfattande kunskapskrav gäller har kravet på praktisk erfarenhet förtydligats och ett nytt krav har förts in gällande praktikens längd. Den praktiska erfarenheten kan, enligt förslaget, avse både växtskyddsmedel och biocidprodukter inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområde eller enbart det ena. Vidare kan den praktiska erfarenheten avse användning av bekämpningsmedel som omfattas av tillstånd enligt både 1 och 2 §§ (2 kap.). Den sökande ska ha arbetat minst 1 500 timmar med tillståndspliktiga bekämpningsmedel under de senaste två åren.

Kravet på att den sökande av tillståndet ska ha teoretiska kunskaper behålls, men en ny formulering gällande växtskyddsmedel föreslås, så att lydelsen blir att den sökande ska ha tillräckliga kunskaper om en säker och hållbar användning av växtskyddsmedel i enlighet med bilaga 1 till hållbarhetsdirektivet.

Till ansökan om tillstånd ska den sökande, enligt förslaget, bifoga utbildningsbevis från utbildning anordnad av Folkhälsomyndigheten samt kopia av giltig legitimation. En tidsbegränsad dispens från kravet på utbildningsbevis kan ges om det finns särskilda skäl.

Ett beviljat tillstånd ska som längst löpa fem år från utbildningsbevisets utfärdandedatum. Tidigare bestämmelser har inneburit att giltighetstiden varit längre än fem år, eftersom den 31 december fem år efter utbildningen har satts som slutdatum för tillstånden. Tillståndet kan tillfälligt förlängas om det finns särskilda skäl. Bestämmelser om möjlighet att återkalla ett tillstånd införs. Ett tillstånd ska, liksom framgår av gällande föreskrifter, kunna förnyas en gång utan att den sökande behöver genomgå utbildning. Detta ska, enligt förslaget, emellertid inte gälla för användningstillstånd för bekämpningsmedel som avser särskilt omfattande kunskapskrav.

Folkhälsomyndigheten får, med förslaget, ansvar för att även anordna utbildning i att använda biocidprodukter. Idag föreligger enbart ansvar för att anordna utbildning i hantering av växtskyddsmedel. Utbildningen ska vara den enda som är godkänd för att ansöka om användningstillstånd för biocidprodukter. Liksom det blir möjligt att utfärda separata tillstånd, kan Folkhälsomyndigheten med förslaget även anordna separata utbildningar.

Enligt förslaget ska utbildningsbevis även utfärdas beträffande användning av biocidprodukter. Giltighetstiden för bevisen ska vara tio år för de som avser bekämpningsmedel enligt 2 kap. 4 § och 5 år för de som avser bekämpningsmedel enligt 2 kap. 5 §.

Slutligen avser förslaget bestämmelser gällande ansökan om erkännande av yrkeskvalifikationer i samband med etablering i Sverige. En ansökan ska innehålla fullständigt namn och adress, en kopia av giltigt pass, kopia av bevis på formella kvalifikationer, kompetens- eller utbildningsbevis som inte är äldre än fem år samt kopia av intyg om eventuell yrkeserfarenhet. Det framgår även vilket underlag den sökande ska komplettera sin ansökan med i fall beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer villkoras.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen uppges att sedan de nuvarande föreskrifterna började gälla har förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel trätt ikraft, genom vilken Folkhälsomyndigheten fått nya bemyndiganden. Under 2016 upphörde vidare växtskyddsmedelsförordningen (2006:1010), liksom biocidförordningen (2000:338) att gälla, vilka båda hade reglerat myndighetens tidigare bemyndiganden. Under 2016 tillkom dessutom lagen (2016:157) om erkännande av yrkeskvalifikationer samt dess förordning (2016:157) till följd av genomförandet av EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv (2013/55/EU). Genom den så kallade erkännandeförordningen (2016:157) fick myndigheten ett nytt bemyndigande att meddela föreskrifter.

Med anledning av förändringarna avser Folkhälsomyndigheten att ta fram nya föreskrifter som ersätter föreskrifter (FoHMFS 2011:14). Syftet anges vara att anpassa föreskrifterna till nya bemyndiganden, förtydliga vissa bestämmelser och införa nya bestämmelser som kompletterar kraven i nationell lag och förordning om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslaget bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen framgår att förslagsställaren bland annat har övervägt att endast erbjuda utbildning om växtskyddsmedelsanvändning, men eftersom Folkhälsomyndigheten har ansvar för att pröva frågor om användningstillstånd för biocidprodukter bedöms det inte vara önskvärt. Detta eftersom det skulle innebära att ansvaret för att inhämta den kunskap som Folkhälsomyndigheten kräver för att få tillstånd, i högre utsträckning skulle hamna hos de yrkesverksamma. Ytterligare ett alternativ skulle, enligt förslagsställaren, kunna vara att få till stånd ett system för godkännande av utbildningar som privata aktörer erbjuder. Förslagsställaren gör dock bedömningen att ett sådant system skulle ta lika mycket tid och resurser i anspråk som att myndigheten själv anordnar utbildningar.

Förslagsställaren uppger att om ingen reglering kommer till stånd skulle befintliga föreskrifter med dess missvisande innehåll fortsätta att gälla och om eller när föreskrifterna upphävs skulle det inte finnas några föreskrifter som reglerar kunskaps- och tillståndskraven. Gällande kraven om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer uppges dessutom att en utebliven reglering av dessa krav inte skulle vara förenlig med varken EU-rätten eller nationell lagstiftning.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren uppger att förslaget överensstämmer med och går inte utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

Förslagsställaren uppger att när det gäller biocidprodukter får Folkhälsomyndigheten enligt 3 kap 13 § bekämpningsmedelsförordningen meddela föreskrifter om vilken kunskap som krävs enligt 3 kap. 11 §, det vill säga sådana särskilda kunskaper som krävs för att hantera produkten på ett säkert sätt. Det uppges däremot inte vara reglerat vare sig på nationell eller på EU-nivå inom vilka ämnesområden som kunskap krävs för en säker användning av biocidprodukter som faller inom myndighetens ansvarsområde, vilket annars är fallet för växtskyddsmedel.

Det uppges även att kraven om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden.

Förslagsställaren gör också bedömningen att förslaget inte utgör sådana tekniska föreskrifter att de ska anmälas till kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535, eftersom de inte utgörs av eller hänvisar till tekniska specifikationer. Vidare uppges att kraven i föreskrifterna inte heller kan anses påverka varors sammansättning, natur eller saluföring av dem på ett väsentligt sätt. Slutligen uppges att en dialog med Kommerskollegium behöver föras om Folkhälsomyndigheten ska anmäla föreskrifterna enligt tjänstedirektivet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren uppger i sin konsekvensutredning att eftersom myndigheten inte längre har rätt att upphäva de nuvarande föreskrifterna (FoHMFS 2014:11) om användning av vissa bekämpningsmedel, behöver en begäran om ett sådant upphävande lämnas in till regeringen. Bedömningen är att föreskrifterna bör träda ikraft samma dag som regeringen genom beslut upphäver Folkhälsomyndighetens nuvarande föreskrifter.

Regelrådet saknar redovisning av om det föreligger behov av speciella informationsinsatser. Regelrådet anser att även om tidpunkten för ikraftträdandet ännu inte går att planera, torde det ändå vara möjligt att förutse vilka eventuella informationsinsatser som kan komma att behövas. Om det inte föreligger ett behov av informationsinsatser ska detta likväl anges och motiveras.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är godtagbar, men att redovisningen av behov av speciella informationsinsatser är bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att det i första hand är företag vars anställda är verksamma inom skadedjursbekämpning inom fastighetservice som berörs av förslaget. Inom området fastighetservice finns det, enligt förslagsställaren, även städföretag som kan beröras av förslaget. Det uppges finnas ett landsomfattande skadedjursföretag med över 600 anställda och ännu ett företag med över 200 anställda. Därutöver uppges det finnas ett okänt antal mer lokala skadedjursbekämpare med betydligt färre anställda utspridda över landet. Förslagsställaren gör, utifrån sin utbildningsstatistik, bedömningen att det är färre än 100 företag som berörs av förslaget. Under 2017 deltog 174 personer i utbildningar inklusive kunskapsprov.

När det gäller erkännande av utländska yrkeskvalifikationer uppger förslagsställaren att det inte går att göra några uppskattningar eftersom det hittills inte har inkommit några sådana ansökningar.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att kostnader för ansökan om tillstånd, inklusive förlängning och förnyelse av tillstånd, dispens från kravet på utbildningsbevis och erkännande av utländska yrkeskvalifikationer innebär administrativa kostnader för den enskilde yrkesutövaren eller för företagen där den sökande är anställd.

Kravet på praktik som, enligt förslaget, tas bort för att kunna få ett användningstillstånd för tillståndspliktiga medel leder till minskade kostnader för företagen. Förslagsställaren uppskattar kostnadsminskningen till 371 kronor per sökande, där myndigheten utgått från en tidsåtgång på en timma för att få till stånd det intyg om genomförd praktik som krävts från handledare och/eller arbetsgivare. Timkostnaden utgår från en månadslön för privat tjänsteman i den berörda branschen på 32 000 kronor. Den sammanlagda kostnadsminskningen för samtliga sökande år 2017 skulle bli totalt 65 000 kronor.

Förslagsställaren bedömer dessutom att tiden och därmed även kostnaden för att skriva ett intyg om praktisk erfarenhet från arbete med tillståndspliktiga bekämpningsmedel för vilka särskilt omfattande kunskapskrav gäller kommer att minska när föreskrifterna nu förtydligas.

Till ansökan om tillstånd ska den sökande bifoga utbildningsbevis från utbildning anordnad av Folkhälsomyndigheten samt kopia på giltig legitimation. Förslagsställaren bedömer emellertid att de administrativa kostnaderna för detta är små och kompenseras dessutom av den kostnadsminskning som uppstår när kravet på praktisk erfarenhet försvinner. Likaså bedömer förslagsställaren att den kostnad som uppstår för till följd av bestämmelserna om dispens från kravet på utbildningsbevis och ansökan om förlängning av tillstånd är densamma som nu försvinner i samband med borttagandet respektive förtydligandet av kraven på praktik.

Avseende ansökan om förnyelse av tillstånd är det föreslagna kravet på praktisk erfarenhet, enligt förslagsställaren, nytt vilket även för ansökan om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer. Den administrativa kostnaden för de olika ansökningarna uppges vara densamma som för kostnaden för att ta fram ett intyg om praktik, det vill säga 371 kronor per sökande.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett strukturerat och tydligt sätt redovisar förslagets administrativa kostnader.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att avgifterna för utbildningarna kan komma att behöva höjas om nya kursmoment om fler växtskyddsmedel tillkommer. Avgiften för grundutbildningen är idag 15 100 kronor och för vidareutbildningen som avser bekämpningsmedel för vilka särskilt omfattande kunskapskrav gäller är 23 300 kronor. En eventuell avgiftshöjning uppskattas i sådana fall bli marginell. Förslagsställaren uppger att utbildningsavgifterna regleras i enlighet med 4 § i avgiftsförordningen (1992:191) och ska motsvara myndighetens kostnader för utbildningarna.

Vidare uppges att handläggningen av ansökningar om erkännande av vissa yrkeskvalifikationer kommer att vara förenad med kostnader för den sökande. Enligt nuvarande prismodell för handläggning av tillstånd är kostnaden cirka 1 900 kronor. Vid ett villkorat tillstånd, där den sökande kan komma att få genomföra ett lämplighetsprov kan en kostnad på ytterligare 2 100 kronor tillkomma. Avgiften ska täcka Folkhälsomyndighetens kostnader för framtagande av ett sådant lämplighetsprov, bedömning av provresultat och administration för diarieföring, beslut och utskick av tillstånd. Därtill kommer kostnader för Universitets- och högskolerådets ärendehantering vid bedömning av yrkeskvalifikationerna. Denna kostnad kan uppgå till drygt 3 700 kronor.

Det uppges också att medgivande om dispens från kravet på utbildningsbevis eller förlängning av tillståndets giltighet är en positiv konsekvens för berörda företag, eftersom yrkesutövaren kan vara fortsatt verksam utan uppehåll.

De ändrade bestämmelserna om giltighetstiden för ett användningstillstånd medför att användarna eller företagen i större utsträckning än tidigare behöver bevaka när tillstånden går ut och när Folkhälsomyndigheten erbjuder tillfällen för kurser och kunskapsprov. När giltighetstiden minskar kan det på sikt innebära ökade kostnader för företagen, eftersom användarna måste delta i kurser och skriva kunskapsprov i tätare omfattning än tidigare.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett strukturerat och tydligt sätt redovisar de kostnadsmässiga konsekvenserna av förslaget. Regelrådet anser likväl att det hade varit önskvärt om förslagsställaren hade klargjort betydelsen av det nya kravet som gäller för erfarenhet av praktik för att kunna ansöka om användningstillstånd för medel för vilka särskilt omfattande kunskapskrav gäller. Regelrådet kan konstatera att tidsperioden som nu anges i förslaget är vald i samråd med branschen, vilket Regelrådet finner positivt, men för en i ämnet icke sakkunnig är det likväl svårt att bedöma om kravet medför betydande kostnads- och/eller verksamhetsmässiga konsekvenser.

När det gäller utbildningsavgifterna kan Regelrådet konstatera att de regleras i samråd med Ekonomistyrningsverket. Regelrådet yttrar sig därför inte över dem, men kan samtidigt konstatera att beskrivningen av avgifterna i konsekvensutredningen fyller en viktig funktion, eftersom de ger en fullständig bild av de kostnader som, till följd av förslaget, uppstår för berörda företag.

Regelrådet har i sin granskning däremot inte kunnat finna vilket lagrum som ger stöd åt de kostnader som Folkhälsomyndigheten kommer att ta ut i samband med handläggningen av erkännanden av yrkeskvalifikationer. Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta avgifterna, men anser att det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet om det hade funnits en hänvisning till sådant lagrum.

Regelrådet anser därutöver att det hade varit önskvärt om förslagsställaren hade redogjort för innebörden av kravet på att den sökande ska ha tillräckliga kunskaper om en säker och hållbar användning av växtskyddsmedel i enlighet med bilaga 1 till hållbarhetsdirektivet, det vill säga redogjort för om det föreligger några skillnader i kunskapskraven jämfört med befintliga föreskrifter. Såvitt Regelrådet kan bedöma av befintlig redovisning föreligger det sannolikt inte någon betydelsefull skillnad, men en tydligare redovisning hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet.

Regelrådet finner trots detta att förslagsställarens redovisning av förslagets andra kostnader och verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren uppger i sin konsekvensutredning att borttagandet av kravet på praktisk erfarenhet av bekämpningsmedelsarbete föreslås i syfte att förhindra att en missgynnsam konkurrenssituation uppstår för de företag som inte har tillgång till behörig personal eller annan sakkunnig som kan handleda under en praktikperiod innan de har tillstånd att arbeta med tillståndspliktiga bekämpningsmedel.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren anger att en positiv aspekt av förslaget är att föreskrifterna förtydligas och att detta kommer att innebära en ökad förutsägbarhet för företagen.

Regelrådet har i sin granskning inte kunnat finna någon ytterligare påverkan än det som redan beskrivits i förslagsställarens konsekvensutredning.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren uppger att det borttagna praktikkravet även föreslagits med hänsyn till småföretagare och anställda på mindre företag, eftersom ett praktikkrav skulle kunna försvåra möjligheterna att uppfylla tillståndskraven. Praktikkravet uppges även kunna försvåra möjligheterna att få tillträde till sådan tillståndspliktig yrkesverksamhet.

Förslagsställaren anger att på samma sätt som det kan vara svårt för en egenföretagare att mot liten eller ingen ekonomisk ersättning praktisera, kan det även antas att de större företagen i branschen inte heller har intresse att utbilda personer eller andra företag som sedan ska bedriva konkurrerande verksamhet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett godtagbart sätt redovisar samtliga punkter i sin konsekvensutredning förutom punkten om speciella informationsinsatser.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

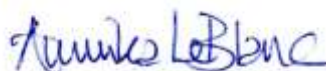
Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 maj 2018.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjör.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande